

5. Aires de renovació en la música popular espanyola

El pop-rock a Espanya

BLOC 1 CONTEXTOS CULTURALS I MUSICALS. ESCOLTA

1. ELS ANYS 50. UNA TÍMIDA APARICIÓ DEL ROCK-AND-ROLL

1. Tot seguit sentiràs 3 audicions representatives de la música que s'escoltava a començaments de la dècada dels 50 a Espanya. Sabries dir els estils musicals als quals pertanyen? Tria'ls entre els següents: BOLERO, COPLA, ROCK-AND-ROLL, MAMBO, TXA-TXA-TXA.

Audició 1

Estil: COPLA // La Zarzamora

Audició 2

Estil: BOLERO-TXA-TXA-TXA // Bésame mucho

Audició 3

Estil: MAMBO // Mambo núm. 8

1.1. L'ARRIBADA DEL ROCK-AND-ROLL

2. A Espanya va arribar el rock-and-roll americà i anglès amb un cert retard. Escriu les dues vies principals per les quals s'introdueix al nostre país la nova música i explica-les breument.

1.- Per les bases militars nord-americanes. Les emissores de ràdio d'aquestes bases emeten la música de moda del moment, és a dir, majoritàriament rock-and-roll.

2.- Per la influència francesa i italiana. Allà sí que tenien informació sobre la música dels EUA. Açò va fer que a Espanya el rock-and-roll és veïés com a més "proper".

1.2. ELS PIONERS

Audició 4 *Dieciséis toneladas* Josep Guardiola

3. Aquest tema de J. Guardiola és un cant a la batalla minera als Estats Units, en els temps d'aquella terrible explotació, una cançó reivindicativa... un pur blues del segle vint.

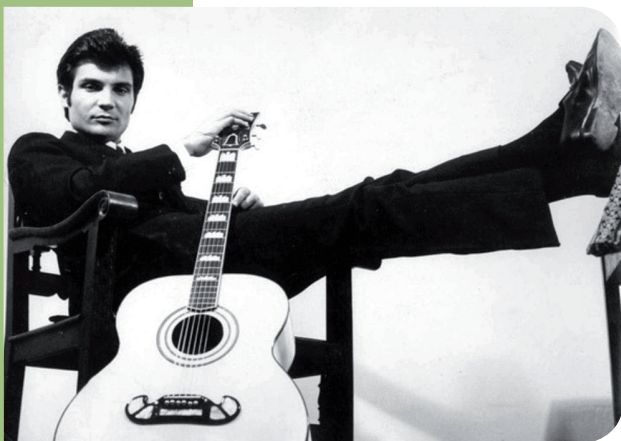
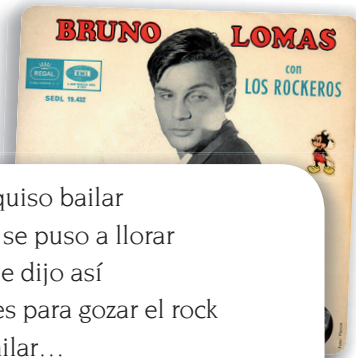
- a. Indica el nom i el lloc de procedència dels primers grups que van fer que la joventut de l'època es comencés a interessar pel rock-and-roll en castellà. _____
Los Llopis, un grup cubà que actua a Madrid amb un repertori musical en què figuren temes del rock-and-roll de gran èxit en les llistes americanes, i que ells adapten cantant en espanyol; a aquests els seguiran Los Teen Tops, un grup musical mexicà molt famós.
- b. Josep Guardiola es troba entre els primers que conreen el rock a Espanya; per què no va arribar a tenir un èxit rotund? _____
José Guardiola ben prompte va ser desplaçat del panorama musical espanyol, ja que la seua edat, la seua forma de vestir i la seua manera d'actuar a l'escenari no satisfien els gustos d'un públic juvenil que demandava "ídols musicals" més adequats amb l'estil musical que practicava.
- c. A quin cantant nord-americà li va passar una cosa semblant en els inicis del rock-and-roll?
Bill Haley.

Audició 5 El rock de la cárcel Bruno Lomas

En la fiesta de la prisión
 la orquesta de los presos empezó a tocar,
 tocaron rock and roll y todo se animó
 y todo el mundo se puso a bailar el rock.
 Todo el mundo a bailar,
 todo el mundo en la prisión
 corrieron a bailar el rock

Y un amargado no quiso bailar
 se fue a un rincón y se puso a llorar
 llegó el carcelero y le dijo así
 el rock de la cárcel es para gozar el rock
 Todo el mundo a bailar...
 Y uno dijo es mi oportunidad
 no hay quien me vea y me puedo largar,
 tu haz lo que quieras pero yo no voy
 pues yo no puedo dejar de bailar el rock.
 Todo el mundo a bailar...

4. a. La major part de les cançons de rock-and-roll de l'època eren versions d'èxits americans; sabries dir a qui pertany la cançó original del *Rock de la cárcel*?
A Elvis Presley.
- b. A quin grup pertanyia Bruno Lomas? _____
Los Milos.
- c. Escriu el nom d'algun altre grup de l'època. _____
Los Estudiantes, El Dúo Dinámico...

Quince años tiene mi amor
Le gusta tanto bailar el rock
Es una chiquilla tan divina y colosal
Tiene una mirada que nadie puede aguantar
Esa chica no tiene igual
Y cuando baila, sensacional

Si le doy mi mano ella la acariciara
Si le doy un beso ya sabré lo que es soñar
Un ángel es mi amor
Sus cabellos rubios son
Bonita y caprichosa
La carita color rosa
Pero cuando más me gusta es bailando este rock

5. a. Quina serà una de les aportacions del Dúo Dinámico en les cançons que interpretava? _____
Una de les seues aportacions més grans fou que no van triomfar amb versions de grups estrangers, com feien la majoria dels grups de l'època, sinó que els seus grans èxits van ser amb cançons compostes per ells mateixos.
- b. Quins eren els estils que interpretaven i que tants èxits els van reportar? _____
Tenien un estil més proper al twist i al swing que al rock-and-roll pur.
- c. Escriu el nom d'alguna de les seues cançons. _____
Quisiera ser, Bailando el Twist, Perdóname, Esos ojitos negros, Quince años...

2. ELS ANYS 60. L'EFERVESCÈNCIA DEL POP ESPANYOL

2.1. ELS PRIMERS FESTIVALS DE POP-ROCK A ESPANYA

6. Tria la resposta correcta.
- a. Algunes de les causes per les quals el pop dels 60 va guanyar més adeptes a Espanya van ser...
- ☐ Les actuacions de grups americans a Espanya, l'arribada de la democràcia i les revistes especialitzades en rock-and-roll.
 - ☒ El turisme, l'emigració del poble a la ciutat i la difusió de la ràdio i de la televisió.
 - ☐ L'emigració a altres països, la mort de Franco i l'arribada de la televisió.
- b. Les dues ciutats que es van convertir en referents de la nova música van ser...
- ☐ Barcelona i València
 - ☐ Madrid i Sevilla
 - ☒ Barcelona i Madrid
- c. Els llocs on es trobaven els primers grups de pop que iniciaven la seua carrera al començament dels anys 60 solien ser...
- ☐ Auditoris i teatres
 - ☒ Clubs parroquials i sales d'actes de col·legis i instituts
 - ☐ Places de bous i estadis de futbol
- d. Quan la música pop s'aferma a Espanya, sorgiran els grans festivals, als quals se sumaran unes sèries de concerts a Madrid, realitzats cada dos diumenges i coneguts amb el nom de...
- ☐ Les matinals dels diumenges
 - ☐ Els concerts del Price
 - ☒ Les matinals del Price

2.2. LA INFLUÈNCIA DELS GRUPS ANGLOSAXONS

Audició 7 *Submarino Amarillo* Los MustangAudició 8 *Yellow Submarine* The Beatles

Los Mustang fou un grup que es dedicà a versionar els èxits de The Beatles i altres triomfadors forans. Pràcticament no van gravar cançons originals i la seua immensa discografia conté la major part dels èxits de la dècada dels 60. Aquesta audició pertany a un dels grans èxits de **The Beatles**, *Yellow Submarine*, en la versió de **Los Mustang**.

LLETRA DE LOS MUSTANG

Conocí a un capitán
que en su juventud
vivió en el mar.

Y su hogar fue la inmersión
y amarillo, muy bien pintó.
Y partí con mi soñar
sumergido fui por verde mar
y el color de mi soñar
amarillo es, verde mar.
Amarillo, el submarino es
Amarillo es, amarillo es...

LLETRA THE BEATLES (traducció literal)

Al poble on vaig nàixer
Va viure un home que navegava els mars
I ens va parlar sobre la seua vida
En la terra dels submarins.

Així que vam eixir navegant cap al sol
Fins que vam trobar el mar del verd
I vam viure davall de les ones
En el nostre submarí groc.

Tots nosaltres vivim en un submarí groc,
Submarí groc, submarí groc.

7. Després d'escoltar les dues cançons, realitza una comparació entre l'original i la versió.

a. Llig les lletres i compara-les. Indica les similituds i diferències que mostren.

L'adaptació de la lletra de Los Mustang és bastant fidel al context de la cançó original de The Beatles. Totes dues parlen sobre un capità que va viure molt de temps navegant al mar. També són fidels al títol i a la tornada de la cançó, destacant el color del submarí. Si bé és cert que en moltes ocasions les versions tenien a veure poc o res amb les originals, en aquest cas s'ha mantingut d'una forma bastant fidel la lletra de la cançó original.

b. Quina és la raó per la qual Los Mustang no fan una traducció literal de l'original? _____

Perquè encaixe el text en la música cal fer una adaptació, tant de les paraules, com de l'accentuació i de la rima. Un traducció literal de l'anglès al castellà, o a qualsevol altre idioma, només serveix per conèixer-ne el contingut del text, però de cap manera es podrà cantar.

c. Tot i ser la mateixa cançó, ens provoca la mateixa sensació? Argumenta la resposta.

Encara Los Mustang realitzen la versió amb una instrumentació semblant a l'original, és cert que la diferència en el timbre de veu dels cantants, així com la sonoritat de l'idioma, fa que ens transmeta una sensació diferent.

- d. Ara compara la instrumentació que s'usa en cadascuna de les cançons. Tant la instrumentació com l'estructura de la cançó són pràcticament les mateixes en ambdues cançons.
- e. Pel que fa a la melodia, creus que hi ha algun canvi en la versió de Los Mustang? Cap, ja que totes dues tenen pràcticament les mateixes melodies.
- f. Escriu altres canvis que pugues observar. Les aportacions que realitzaven Los Mustang en les seues "versions" eren pràcticament nul·les, ja que no es tractava de versionar un grup donant-li la personalitat pròpia, sinó que es tractava fonamentalment de posar una lletra en castellà i sonar tan semblant com fos possible a l'original, ja que això era el que la gent demandava i, per tant, el que més èxit comercial aportaria al grup.
8. Escriu el nom de tres grups de pop espanyol dels anys 60. Los Sirex, Los Mustang, Los Salvajes, Los Estudiantes, Los Pekenikes, Los Relámpagos, Los Tonys, Los Sonor...

2.3. DOS GRUPS EMBLEMÀTICS

Audició 9 *Mejor* Los Brincos

9. a. Quina diferència trobes, quant al repertori de cançons, entre Los Brincos i alguns predecessors com Los Mustang? Que Los Brincos obtenen els seus èxits amb cançons de creació pròpia, i no amb versions, com feia la major part dels grups de l'època.
- b. De quins grups havien format part anteriorment alguns dels seus components, abans de formar Los Brincos? Los Pekenikes i Los Estudiantes.
- c. Escriu el nom de, almenys, dues cançons d'aquest grup. El Pasaporte, Un sorbito de champán, Lola, Flamenco...
- d. Amb quin grup de fama internacional es relacionava l'estil de Los Brincos? Amb The Beatles.

Audició 10 *Black Is Black* Los Bravos

10. a. Entre les novetats que va aportar aquest grup, a més d'interpretar temes originals, va haver-hi el fet de cantar en anglès; per què van usar aquest idioma en algunes de les seues cançons? Per a llançar el grup a nivell internacional. Això era inaudit en l'època, però Alain (el seu productor) va portar Los Bravos a Anglaterra, on es va gravar el que ha sigut el primer èxit internacional del pop espanyol.

- b. De quins grups havien format part alguns dels seus components, abans de formar Los Bravos?

Los Sonor y Los Runaway.

- c. Escriu el nom de, almenys, dues cançons d'aquest grup. _____

Black is Black, La Moto, La parada del autobús o Los chicos con las chicas...

2.4. ALTRES GRUPS A DESTACAR

Audició 11 *Get on Your Knees* Los Canarios

11. Completa les oracions següents.

- a. *Get on your knees* de Los Canarios està interpretada en anglés, en un intent per repetir l'èxit de Los Bravos; quin altre grup espanyol usava també l'anglés en les seues cançons?

Los Pop Tops.

- b. Quins estils musicals influïen en la música de Los Canarios? _____

Van fer incursions dins el camp de la música soul i funk, que triomfava en aquells moments a Amèrica.

- c. Alguns cantants de la dècada anterior segueixen recollint èxits en aquest període. Escriu el nom de dos d'ells. _____

Dúo Dinámico, Bruno Lomas o Miguel Ríos.

2.5. EUROVISIÓ I EL RESSORGIMENT DELS SOLISTES

Audició 12 *La chica ye-ye*

No te quieres enterar...
que te quiero de verdad...
No te quieres enterar...

No te quieres enterar YE YE
que te quiero de verdad YE YE YE YE
Y tendrás que pedirme de rodillas
un poquito de amor...

...Pero no te lo daré YE YE
porque no te quiero ver YE YE YE YE
porque tú no haces caso ni te apiadas
de mi pobre corazón.

12. Escriu el nom de la cantant que interpreta aquesta cançó.

Concha Velasco.

13. Relaciona els intèrprets solistes següents amb algun dels seus èxits més populars.

- 1 Karina
- 2 Julio Iglesias
- 3 Massiel
- 4 Raphael
- 5 Miguel Ríos

- 5 Himno a la alegría
- 4 Mi gran noche
- 1 Las flechas del amor
- 2 La vida sigue igual
- 3 La, la, la

3. ELS ANYS 70. LA MÚSICA DE LA TRANSICIÓ

3.1. COMENÇA LA DÈCADA

3.1.1. L'èxit dels solistes

14. De ben segur que has sentit en més d'una ocasió aquests cantants; fixa't en el seu timbre de veu i, després, identifica l'interpret de cadascuna d'aquestes cançons.

Audició 13 “Solista 1” Intèrpret JULIO IGLESIAS

Audició 14 “Solista 2” Intèrpret NINO BRAVO

Audició 15 “Solista 3” Intèrpret CAMILO SESTO

15. Altres solistes d'aquesta dècada provenen de grups famosos dels 60, dels quals se'n van eixir per convertir-se en els principals intèrprets. Escriu al costat de cada solista el grup al qual pertanyia.

Los Brincos / Los Grima / Los Mitos / Los Bravos / Miky y Los Tonys / Pop tops

- PHIL TRIM Pop tops
- MIKE KENNEDY Los Bravos
- MIKY Miky y Los Tonys
- JUAN PARDO Los Brincos
- TONY LANDA Los Mitos
- PABLO ABRAIRA Los Grima

3.1.2. Els cantautors. La cançó protesta

Audició 16 *Rosas en el mar* L. E. Aute

Les lletres de **Luis Eduardo Aute** es distingeixen per la gran profunditat que els imprimeix aquest gran cantautor i pensador.

ROSAS EN EL MAR

Voy buscando un amor
que quiera comprender
la alegría y el dolor
la ira y el placer.
Un bello amor sin un final
que olvide para perdonar.
Es más fácil encontrar
rosas en el mar...
Voy buscando la razón
de tanta falsedad

la mentira es obsesión
y falsa la verdad.
Qué ganarán, qué perderán
si todo esto pasará.
Es más fácil encontrar
rosas en el mar...
Voy pidiendo libertad
y no quieren oír
es una necesidad
para poder vivir.

La libertad, la libertad
derecho de la humanidad.
Es más fácil encontrar
rosas en el mar...
Voy buscando un lugar
perdido en el mar
donde pueda olvidar
del mundo la maldad.
La soledad quiero buscar
para poder morir en paz.

16. Llig el text amb atenció i fes una sinopsi breu del contingut.

Es tracta d'una crítica cap a certes formes d'actuar de l'ésser humà. Parla de la dificultat de trobar éssers humans amb l'empatia necessària per a comprendre el dolor, la ira, el plaer... També critica la falsedat i la mentida de l'ésser humà, així com la capacitat de fer el mal, de crear guerres i d'oprimir les persones privant-les de la llibertat. La tornada indica la manca de confiança de l'autor en el fet que l'ésser humà pugui canviar, per això diu: "es más fácil encontrar rosas en el mar" (que no que l'ésser humà canvie a bé).

Audició 17 *Mediterráneo* J. M. Serrat

Mediterráneo és el nom genèric que rep un disc de Serrat que va eixir a la llum el 1971. S'hi mostra l'amor d'aquest cantautor cap a aquest mar i als pobles que uneix; d'aquesta manera, crea tot un himne, tot un cant a aquesta pàtria d'emocions i sentiments que és el seu mar, el mar de la seua infantesa, el mar dels seus primers amors, el mar que l'ha acompanyat en els moments tristos i en els moments de felicitat.

17. Escriu les diferències que hi ha entre els cantautors que componien abans i després de la mort de

Franco. *Fins a mitjans de la dècada dels 70, els cantautors eren una mena de guardians de la llibertat, la qual reivindicaven amb cançons enginyoses en què feien un al·legat a la pau, a la llibertat i en contra de totes les guerres, i en el qual s'expressava tot allò que es pensava i que no es podia dir. No obstant això, després de la mort de Franco el 1975, i amb l'arribada de la democràcia a Espanya, tot canvia, i també canvia una cert sector del món de la música. Els cantautors ja no necessiten trobar solucions enginyoses per a evitar la censura i donar la seua opinió. De la mateixa manera, al públic ja no li agrada la simple cançó protesta en què sols es llança un missatge polític i hom prefereix les composicions amb valor musical i poètic.*

18. Els anys 70 va ser una època d'èxits per als cantautors. Escriu el nom de tres d'ells.

María del Mar Bonet, Patxi Andión, Lluís Llach, Mari Trini, Cecilia, Paco Ibáñez, Luis Eduardo Aute, Joan Manuel Serrat...

3.2. SEGONA MEITAT DE LA DÈCADA. EL ROCK ESPANYOL

3.2.1. El rock urbà

Audició 18 *Ser urbano* Asfalto

Un nuevo y extraño ser
ha nacido en la ciudad,
es el hijo de un camión
y de una acacia.
Se confunde su color
con el humo del tráfico,
se para extasiado y feliz
por el ruido.

Come tornillos y clavos,
trabaja en una fábrica
donde produce como diez
y cobra como uno.

Es un ser urbano
hijo del futuro,
no es un ser humano
débil y cansado,
y es feliz.

19. a. De què tracta la lletra d'aquesta cançó? *D'una banda, de la invasió dels llocs de treball per part de les màquines, que substitueixen la mà d'obra (i això, en aquesta època, es veia com una cosa negativa). D'altra banda, critica la contaminació que produeixen les fàbriques, el trànsit, el soroll, etc.*

b. Quines són les influències musicals d'aquests grups de rock urbà? Aquestes bandes estan influïdes pel moviment hippy, el rock progressiu i especialment pel hard-rock.

c. Per què van ser difícils els començaments d'aquests grups i quins van ser els esdeveniments que els acostar al gran públic? Aquestes bandes estigueren influïdes pel moviment hippy, el rock progressiu i, especialment, pel hard-rock. L'origen d'aquests grups s'emmarca en el context polític d'una dictadura agonitzant, i no fou gens fàcil. La idea general que es tenia dels grups de rock dur era la d'una colla de perversos, gresyats i drogoaddictes. En aquell moment, el suport de les discogràfiques era inexistent i gravar un disc adreçat a un públic no massa nombrós era un somni pràcticament irrealitzable.

d. Escriu el nom de, almenys, tres grups de rock urbà dels anys 70.
Asfalto, Bloque, Ñu, Topo, Leño, Cucharada, Coz, Leño...

3.2.2. El rock andalús

Audició 19 *Paseando por la mezquita* Medina Azahara

Medina Azahara va unir en un so propi aires andalusos i el rock dur. A finals dels 70 van gravar el tema ***Paseando por la Mezquita***, que des de la seua Còrdova natal, va anar estenent-se a tot el país fins a esdevenir un autèntic himne del sentiment andalús

20. a. Quines aportacions fan els grups de rock andalús al panorama musical espanyol? _____

Es tracta d'un moviment musical i cultural que combina les arrels de la música flamenca amb la música moderna. Bàsicament, consisteix a incorporar els conceptes musicals del folklore andalús i del flamenc en les estructures del rock.

b. Explica breument els orígens d'aquest moviment musical.

El grup Smash és considerat un dels pioners de la fusió del rock progressiu amb el flamenc. També va haver-hi alguns grups que en el seu repertori incloïen algun tema amb influència flamenca, però el veritable èxit comercial del rock andalús va arribar amb el grup Triana.

c. Escriu el nom dels grups més importants de rock andalús.

Triana, Alameda, Cai, Guadalquivir i Medina Azahara...

4. ELS ANYS 80. LA DÈCADA DE LA CREATIVITAT

4.1. ELS GRUPS PIONERS. EL PUNK ARRIBA A ESPANYA

Audició 20 *Pero qué público más tonto tengo* Kaka de Luxe

Recorda que el moviment punk va nèixer a Gran Bretanya a mitjans dels 70 com una forma de rebel·lió contra la societat i contra la música dels grans grups de rock del moment.

21.a. Quines diferències trobes entre la lletra d'aquesta audició i les que usaven en la dècada anterior els grups de rock espanyols? *Si les bandes de rock de la dècada anterior feien ús de lletres compromeses, de protesta, i en certa mesura pessimistes, en els 80 els grups de la moguda fan unes lletres desenfadades, gairebé sense compromís social, provocatives...*

b. Pel que fa al domini dels instruments, en la manera de compondre, de cantar, etc. també hi ha diferències. Enumera les que hages percebut. *Així com els grups de rock urbà o rock andalús tenen un gran coneixement i domini dels instruments, els músics que formen part dels grups de la moguda a penes tenen coneixements musicals ni instrumentals, motiu pel qual es tracta d'una música molt senzilla.*

4.2. COMENÇA LA DÈCADA. LA MOGUDA I LA NOVA ONADA

Audició 21 *Bailando* Alaska y los Pegamoides

22. La vitalitat de la música se segueix mantenint amb unes lletres desenfadades i una música lleugera i enganxosa. Tot i que sorgeixen molts grups, aquests tenen una personalitat definida i un estil propi. Escriu al costat de cada enunciat el grup de la moguda madrilenya a què es fa referència.

- Es va convertir en un emblema d'aquesta etapa, amb cançons com *Enamorado de la moda juvenil*.
- En estil post-punk "nacionalitzat", van gravar el seu primer disc anomenat *Que Dios reparta suerte*.
- Està entre els primers grups que obren el camí de la nova onada.
- Les seues cançons tenen un so fosc, en la línia del que es podria anomenar punk-gòtic.
- Basen les seues cançons en la música electrònica.
- Amb el seu punk-psicodèlic, s'acosten al surrealisme amb cançons com *Branquias bajo el agua*.

RADIO FUTURA

GABINETE CALIGARI

ALASKA Y LOS PEGAMOIDES

PARÁLISIS PERMANENTE

AVIADOR DRO

DERRIBOS ARIAS

Audició 22 *El ritme del garatge* Loquillo i Los Trogloditas

23. L'eclosió de grups no s'esdevingué sols a Madrid; la resta del país també va aportar els seus grups. A Barcelona destaca Loquillo, amb el seu estil de rock-and-roll dels 50. Escriu el lloc d'origen de cadascuna d'aquestes bandes.

- SINIESTRO TOTAL GALÍCIA
- LOS REBELDES BARCELONA
- ILEGALES ASTÚRIES
- PRESUNTOS IMPLICADOS MÚRCIA
- KORTATU PAÍS BASC
- DANZA INVISIBLE ANDALUSIA
- SEGURIDAD SOCIAL VALÈNCIA
- PEOR IMPOSIBLE MALLORCA

Audició 23 *Hoy no me puedo levantar* Mecano

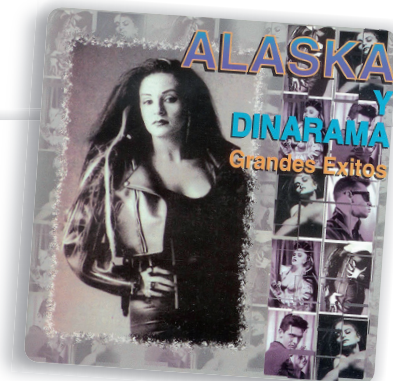
24. Aquesta cançó pertany al primer disc de Mecano, de l'any 1981.

- En quin estil musical es pot enquadrar Mecano? El synth pop.
- Amb quins grups estrangers es pot comparar Mecano en els seus inicis? Amb Spandau Ballet o Duran Duran.
- Escriu el nom d'algunes de les seues cançons més famoses. Hoy no me puedo levantar, Maquillaje o Me colé en una fiesta.

4.3. SEGONA MEITAT DE LA DÈCADA. L'ÈXIT COMERCIAL

25. Respon amb V (Vertader) o F (Fals) als enuncis següents.

- ☐ F Les grans indústries discogràfiques sempre van donar suport als grups de la nova onada.
- ☐ V En els inicis de la nova onada, els grups havien de gravar en segells independents, amb poc poder econòmic.
- ☐ V Entre els petits segells independents hi havia DRO i Tres Cipreses.
- ☐ F Entre els petits segells independents hi havia CBS i Warner music.
- ☐ F Les grans companyies discogràfiques mai es van interessar pels grups de la nova onada.
- ☐ V Durant la segona meitat dels 80, el pop es va convertir en un gran negoci.
- ☐ F Sorgeixen programes de televisió que promocionen la música de la nova onada, com La Edad de Oro o La bola de cristal.
- ☐ F La televisió pràcticament no va donar cobertura a aquests grups musicals en la segona meitat de la dècada.

Audició 24 *A quién le importa* Alaska y Dinarama

La gente me señala, me apuntan con el dedo
susurra a mis espaldas y a mí me importa un bledo.
que más me da si soy distinta a ellos
no soy de nadie, no tengo dueño.

Yo sé que me critican, me consta que me odian
la envidia les corroe, mi vida les agobia.

¿Por qué será? yo no tengo la culpa
mi circunstancia les insulta.

Mi destino es el que yo decido
el que yo elijo para mí.

¿A quién le importa lo que yo haga?
¿A quién le importa lo que yo diga?
Yo soy así, y así seguiré, nunca cambiaré.

Quizá la culpa es mía por no seguir la norma,
ya es demasiado tarde para cambiar ahora.
Me mantendré firme en mis convicciones,
reportaré mis posiciones.

Mi destino es el que yo decido
el que yo elijo para mí.

¿A quién le importa lo que yo haga?

26. Llig el text i escriu el que et suggereix; a més, fes d'una sinopsi breu del contingut.

Aquesta cançó és un retret a les persones que sempre estan criticant i jutjant els altres per les seues accions. La lletra adopta el punt de vista d'una persona fastiguejada per les crítiques i xafardejos sobre si mateixa, i que està disposada a fer el que realment vol, sense importar-li l'opinió dels altres. Les crítiques destructives no podran fer-li mal perquè ella està segura de si mateixa. La protagonista assegura que és criticada perquè la consideren diferent.

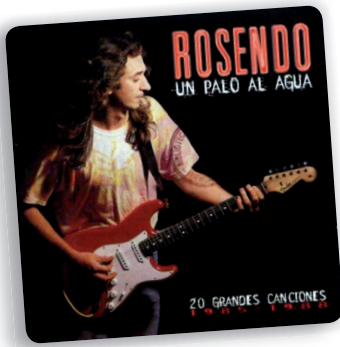
La protagonista de la cançó afirma que és lliure de comportar-se com desitge (li dolga a qui li dolga). En algunes ocasions, la persona acusada de ser diferent intenta alienar-se en el grup, tot i que no compartisca els seus ideals; llavors el que fa realment és reprimir el que és de veritat i donar la victòria als que la critiquen. En molts casos, les xafarderies i calúmnies s'originen per simple enveja.

En un moment donat, la lletra de la cançó ens transmet el missatge següent: "el meu destí és el que jo decidisc, és el que jo trie per a mi". El que fem o diguem ha de ser indiferent per a aquelles persones que, en certa manera, ens tenen certa repulsa o enveja. En una altra estrofa, la lletra es burla dient que potser la culpa sí que és en veritat seua per ser diferent dels altres. No obstant això, la seua personalitat ja es troba construïda i és massa tard per a canviar-la; és per això que es limitarà a continuar ferma en les seues conviccions.

Audició 25 *Entre dos tierras* Héroes del silencio

27. Durant la segona meitat de la dècada dels 80 van aparéixer moltíssimes bandes que van obtenir grans èxits. És el cas del grup saragossà Héroes del Silencio; posteriorment, la carrera en solitari del seu vocalista, Bunbury, també ha continuat amb una bona trajectòria musical. Escriu el nom d'alguns dels grups que van sorgir en la segona meitat dels 80.

La Unión, La Guardia, Toreros Muertos, Duncan Dhu, El último de la fila Tam Tam Go, Hombres G, Héroes del Silencio, Los Enemigos, La Frontera o Los Ronaldos.

4.4. EL CAMÍ DELS ROCKERS EN ELS 80

4.4.1. La supervivència del rock clàssic

Audició 26 *Agradecido* Rosendo

Rosendo, una de les icones de rock espanyol, va formar part dels grups Nü i, posteriorment, Leño. El 1985 va traure el seu primer disc en solitari anomenat ***Locos por incordiar***, del qual forma part la cançó *Agradecido*.

28. a. Com s'explica que en la dècada dels 80 el rock urbà perdés part de la popularitat que havia tingut en la dècada anterior?

Els nous moviments musicals de la “moguda” van fer que els grups de rock urbà o rock andalús, que van gaudir de tant èxit en la dècada anterior, inicien ara la decadència.

- b. Escriu el nom d'algun grup de rock urbà de l'època. _____

Barricada, Rosendo, Los Suaves o Medina Azahara (rock andalús).

- c. Quin va ser el disc de rock més venut dels 80? _____

El doble LP en directe “Rock & Ríos” (1982) de Miguel Ríos.

4.4.2. El heavy-metal. La nova imatge del rock

Audició 27 *Los rockeros van al infierno* Barón Rojo

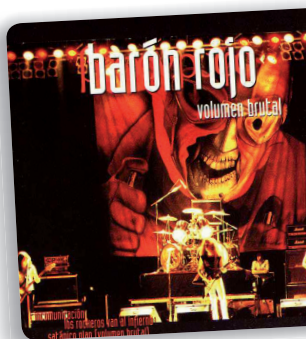

Barón Rojo ha sigut un dels grups de heavy metal espanyol amb més fama a nivell internacional. Amb el seu segon disc, *Volumen brutal*, del qual es va fer una versió en anglés, van obrir les fronteres europees.

29. a. Esmenta alguns dels grups estrangers en què s'inspiraven els grups de heavy espanyols.

La major part dels nous grups s'inspiraven en els patrons del que internacionalment es denomina “nova onada del heavy-metal”, amb grups com Saxon, Iron Maiden o Def Leppard, als quals se sumen les influències de clàssics del rock dur com ACDC, Deep Purple o Led Zeppelin.

- b. Busca en la sopa de lletres el nom de cinc grups de heavy espanyols que van sorgir en els 80.

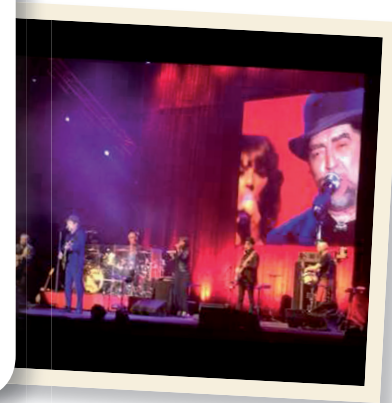

4.5. ELS SOLISTES. LA MÚSICA MÉS MELÒDICA

Audició 28 *Cuando era más joven* (de l'àlbum *Juez y parte*) J. Sabina

Cuando era más joven viajé en sucios trenes que iban hacia el norte
y dormí con chicas que lo hacían con hombres por primera vez,
compraba salchichas y olvidaba luego pagar el importe.
Cuando era más joven me he visto esposado delante del juez.
Cuando era más joven cambiaba de nombre en cada aduana,
cambiaba de casa, cambiaba de oficio, cambiaba de amor,
mañana era nunca y nunca llegaba pasado mañana,
cuando era más joven buscaba el placer engañando al dolor.
Dormía de un tirón cada vez que encontraba una cama,
había días que tocaba comer, había noches que no,
fumaba de gorra y sacaba la lengua a las damas
que andaban del brazo de un tipo que nunca era yo.
Pasaron los años, terminé la mili, me metí en un piso,
hice algunos discos, senté la cabeza, me instalé en Madrid,
tuve dos mujeres, pero quise más a la que más me quiso,
una vez le dije: "¿Te vienes conmigo?" Y contestó que sí.
Hoy como caliente, pago mis impuestos, tengo pasaporte,
pero algunas veces pierdo el apetito y no puedo dormir
y sueño que viajo en uno de esos trenes que iban hacia el norte.
Cuando era más joven la vida era dura, distinta y feliz.

30. Hi ha qui qualifica el disc *Juez y parte* (1985) com el millor de tots els seus treballs. Explica breument què et suggereix la música i fes un comentari breu sobre la lletra de la cançó.

“Cuando era más joven” dibuixa un autoretrat sobre l’època en la qual Joaquín Sabina començava a gestionar la seua vida, viatjant sempre en trens bruts amb destinació cap al nord. L’autor ens ofereix una particular fugida, un record de joventut errant, i la felicitat de caminar sense rumb, sense diners i sense preocupacions.

5. ELS ANYS 90. LA MADURESA DE LA MÚSICA

5.1. ELS GRUPS CONSAGRATS DE LA DÈCADA ANTERIOR

31. Contesta amb V (Vertader) o F (Fals) als enuncis següents.

- ☒ V Els grups consagrats de la dècada anterior segueixen recollint grans èxits.
- ☒ V Els grups que vénen de la dècada anterior aposten pel continuisme de la seua música, i donen més importància a l'aspecte comercial que a la innovació o a l'experimentació.
- ☒ V Les companyies discogràfiques van optar per la fórmula d'obtenir beneficis al termini més curt possible.
- ☒ F Un dels grups que van sorgir en la dècada dels 80 i que segueix recollint èxits és M-Clan.
- ☒ F Mecano va tenir grans èxits en aquesta dècada amb el seu disc *Autobiografía*.
- ☒ V El Último de la Fila i Loquillo y Los Trogloditas són grups que van sorgir en la dècada anterior.
- ☒ V El grup Los Rodríguez inclou alguns components del grup dels 80 anomenat Tequila.

5.2. GRUPS AMB NOUS PLANTEJAMENTS. EL NOISE-POP O EL SO INDIE

Audició 29 *Un buen día* Los Planetas

32. a. Què proposen els nous grups del noise-pop, en contraposició amb la música dels grups de la dècada dels 80?

Proposen un nou pop "no comercial" que no entrava en les radiofórmules, ni en les llistes de vendes. Aquest nou corrent és coneguda com noise pop, amb un concepte rupturista, inspirat en bandes anglosaxones de pop sorollista com Sonic Youth o The Jesus And Mary Chain.

~~*Musicalment, mantien una actitud de rebuig cap a la música dels grups de la moguda, ja que l'entenien com una cosa caduca. Molts d'aquests grups canten en anglés i són molt receptius als sons més contemporanis. Solen mantenir una actitud de despreocupació per l'èxit comercial i molts d'ells comparteixen l'estètica de texans desgastats, sabatilles esportives i aspecte descarat.*~~

b. Esmenta el nom de quatre grups que segueixen aquest corrent musical.

Australian Blonde, Los Planetas y Sexy Sadie, Chuco, Mercromina, Los Hermanos Dalton, Los Fresones Rebeldes, El Niño Gusano, Dover, Los Especialistas, Lagartija Nick, Los Hermanos Dalton, Los Piratas, El Inquilino Comunista, Corcobado, The Killer Babies...

5.3. MESTÍS POP-ROCK

Audició 30 *Frío sin ti* Navajita Plateá

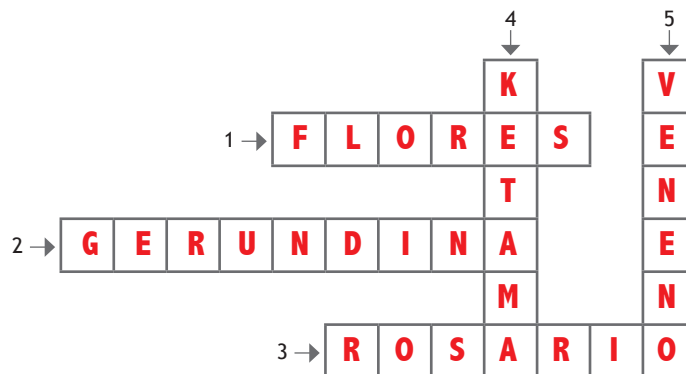
Aquest estil sorgit en els anys 90 ha estat anomenat nou flamenc. En èpoques anteriors, també va haver-hi grups que van aprofitar el flamenc en les seues composicions.

33. a. Recordes com s'anomenava aquest estil musical? *Rock andalús.*

b. En quina dècada va aparèixer? *En la dècada dels 70.*

c. Completa el mots encreuats següents.

1. Cognom del cantant i compositor amb una llarga trajectòria en el món del rock la carrera del qual es va truncar fruit d'una mort prematura.
2. Nom del primer disc que va traure en solitari un dels components de Pata Negra.
3. Nom de la cantant que va tenir els seus primers èxits amb el disc *De ley*, compost pel seu germà.
4. Nom d'un dels primers grups que van fer, amb gran mestria, la fusió d'aquesta dècada.
5. Cognom del cantant i compositor que, tot i que va començar en la dècada anterior, obtindrà ara els seus majors èxits amb discos com *Está bien eso del cariño*.

Audició 31 *La flaca* Jarabe de Palo

34. Esbrina el grup de ritmes llatins a què fa referència cadascun dels enunciat següents.

- Antic líder de Radio Futura que es decantarà per fusionar el pop amb la música cubana.
- Grup dels anys 80 que va començar a fusionar els ritmes llatins amb el pop-rock.
- Cantant que va començar amb el grup Mano Negra.
- Grup liderat per Pau Donés.
- A més de fusionar el pop amb el flamenc, aquest grup també el fusiona amb la música llatina.

JUAN PERRO

LOS COYOTES

MANU CHAO

JARABE DE PALO

KETAMA

5.4. EL ROCK DUR. EL NEO-ROCK URBÀ

Audició 32 *Jesucristo García* Extremoduro

De carisma, entranyes, atreviment, subversió, etc., en saben molt les cançons d'Extremoduro; és el torn del poeta provocador i de la poesia visceral.

35. a. En quina dècada van sorgir els primers grups de rock urbà a Espanya? En la dècada dels 70.

b. Anomena alguns dels grups pioners del rock urbà. Asfalto, Bloque, Ñu, Topo, Leño, Cucharada, Coz, Leño...

c. Enumera alguns dels grups de rock més destacats dels anys 90. Extremoduro, Platero y tú, Reincidentes, Marea, La Fuga, Los Porretas...

5.5. ELS SOLISTES

Audició 33 *Corazón partío*, Alejandro Sanz

36. Busca informació sobre Alejandro Sanz i elabora una fitxa completant els apartats següents (també ho pots fer amb qualsevol altre grup):

Nom: Alejandro Sánchez Pizarro

Lloc de procedència: Encara que de pares andalusos, Alejandro va nèixer a Madrid, al Pueblo Nuevo, i es traslladà als huit anys al barri de Moratalaz.

Estil de música: És un cantautor amb un estil molt personal, amb reminiscències flamenques. Es mou entre el pop-rock, la balada pop i el pop llatí.

Evolució artística (des dels primers discos fins a l'actualitat): El seu primer nom artístic va ser Alejandro Magno, amb el qual va llançar el seu primer disc titulat "Los chulos son pa cuidarlos", que va passar pràcticament inadverit. Va irrompre en el mercat discogràfic amb "Viviendo de prisa" (1991), amb el qual es convertí d'immediat en un ídol d'adolescents i va vendre més d'un milió de còpies. Els discos següents van ser: "Si tú me miras" (1993), "Básico" (1994) i "Alejandro Sanz III" (1995). Aquest darrer treball contenia la cançó "La fuerza del corazón". Seguint la mateixa línia estètica i comercial, dos anys més tard va llançar una nova col·lecció de cançons, "Más" (1997), en la qual figurava el tema "Corazón partío", que es va convertir en número u en tots els països de llengua espanyola. A aquests els seguiran discos amb grans èxits com: "Unplugged" (2001), "No es lo mismo" (2003), "El tren de los momentos" (2006), "Paraíso express" (2009), "No me compares" (2012). El 4 de maig de 2015 va aparèixer el seu onzè àlbum d'estudi, "Sirope".

Premis obtinguts: És un dels artistes espanyols més reconeguts i influents a nivell internacional. Ha venut més de 23 milions de discos. És l'artista espanyol amb major nombre de premis Grammy (17 llatins i 3 americans). Tots els seus àlbums han obtingut la categoria de múltiple disc de platí a Espanya, Llatinoamèrica i Estats Units. Entre d'altres guardons destacats, ha rebut la Medalla d'Or al Mèrit en les Belles Arts atorgada pel Ministeri de Cultura espanyol, el Premi Visió atorgat per la Casa Blanca a través de la Fundació Hispanic Heritage i el Premi ASCAP (compositors i editors americans) per la seua gran aportació a la música llatina.

6. EL NOU MIL·LENNI. LA CONVIVÈNCIA DE DIFERENTS ESTILS

6.1. ELS SOLISTES. EL RESSORGIR DEL GÈNERE

Audició 34 *Te he echado de menos* Pablo Alborán

El músic malagueny **Pablo Alborán** és un cantautor que des del seu primer disc ja va començar a recollir nombrosos èxits. Va debutar el 2011 amb el disc *Solamente tú*, amb el qual va obtenir quatre candidatures als premis Grammy Latino.

37. Escriu el nom del solista al qual fan referència els enunciats.

- Cantautora que ha tingut èxits amb cançons com *Comiéndote a besos*.

ROZALEN

- L'any 2001 es va convertir en el primer espanyol que va participar en la prestigiosa sèrie acústica de la MTV Unplugged, enregistrada a Miami.

ALEJANDRO SANZ

- Es va donar a conèixer l'any 2001 amb la publicació del seu primer àlbum *¿Qué pides tú?*

ALEX UBAGO

- Neboda de Paco de Lucía, és una de les cantants més llorejades.

MALÚ

- Té cançons importants, com *Un reloj y una vela* o *Devuélveme la vida*.

ANTONIO OROZCO

6.2. ELS GRUPS. DIVERSITAT D'ESTILS**6.2.1. El pop-rock continuista****Audició 35 Zapatillas El Canto Del Loco**

Zapatillas és el quart àlbum d'estudi de la banda espanyola **El Canto del Loco**, aparegut el 21 de juny de 2005.

38. Relaciona els intèrprets i grups següents amb algun dels seus èxits més populars.

1 La oreja de de Van Gogh	2 Estrella de mar
2 Amaral	3 Pequeño
3 Dani Martín	5 Princesas
4 Fito y Fitipaldis	1 El viaje de Copperpot
5 Pereza	4 Los sueños locos

39. A més dels grups que apareixen en el llibre de text, en coneixes algun altre actual que estiga enquadrat en el mateix estil? **Resposta lliure.**

6.2.2. Rumba & pop-rock**Audició 36 Partiendo la pana Estopa**

Estopa va ser un dels grups que va obrir el camí de la rumba catalana pop més actual. Al llarg de la seua carrera han venut més de quatre milions de discos.

40. Contesta vertader (V) o fals (F) a les següents afirmacions sobre la rumba pop-rock.

- F** La fusió del pop amb la rumba no s'havia fet mai fins a principis de l'any 2000.
- V** El duo Les Grecas realitzava cançons de rumba pop en els anys 70.
- V** Peret és un dels millors representants de l'anomenada *rumba catalana*.
- V** L'anomenada *rumba urbana* de Los Chichos i Los Chunguitos influirà d'una manera important en grups posteriors com Estopa.
- V** El grup Estopa està format pels germans Ramon i Juan Manuel Muñoz, i aconseguirà èxits importants amb cançons com *La raja de tu falda*.
- V** Melendi va publicar el seu primer àlbum anomenat *Sin noticias de Holanda* l'any 2003.
- F** Un altre grup que ha tingut èxit amb la fusió han sigut Los Delineantes.

6.2.3. La nova música indie

Audició 37 *En mis venas* Supersubmarina

Ahora da la sensación
de que todo está en mis venas,
Circulando en mi interior
retorciendo mis arterias.

Se quedó grabado a hierro
en las yemas de mis dedos,
protegiéndome del roce
del contacto con tu fuego.

Porque nada vale nada
en un lado o en el otro
se equilibra la balanza
y duele todo, tanto todo.

En un lado todo el daño,
todo lo bueno en el otro.
Pero tú nunca en el centro,
siempre haciendo algún destrozo.

41. Contesta les preguntes següents sobre la música *indie*.

- a. Quina diferència fonamental hi ha entre l'actitud dels nous grups *indie* i els que van sorgir en els anys 90? *Els nous grups enquadrats en la música indie del segle XXI enregistren els seus discos d'una forma meticulosa, cuiden els sons i creen la música pensant en el gran públic i, per tant, en ser comercials, cosa que contradiu la idea original d'aquest moviment.*
- b. Quin ha estat el grup que a finals de la primera dècada del segle XXI va portar la música *indie* al gran públic? *Vetusta Morla.*

- c. Escriu el nom d'altres grups que fan música *indie*.

Love of Lesbian, Supersubmarina, Izal, Zahara, Russian Red, Second, Nudo Windsor...

6.3. EL RAP A ESPANYA

Audició 38 *La estanquera de Saigón* Los chikos del maíz

42. Relaciona cada grup de rap amb el seu període d'aparició.

6.4. LA MÚSICA ELECTRÓNICA A ESPAÑA**6.4.1. Els grups de techno-pop****Audició 39** *Es imposible, no puede ser...* Megabeat

En els anys 90 sorgeix l'anomenat "So València" amb grups com Megabeat, que es punxen en la major part de les discoteques de la ruta del Bakalao.

- 43.** La música electrònica va arribar a Espanya una mica més tard que a la resta dels països europeus. Ordena cronològicament els grups que apareixen tot seguit:

FANGORIA / AZUL Y NEGRO / OBK / AVIADOR DRO / NANCYS RUBIAS / MEGABEAT

AVIADOR DRO - AZUL Y NEGRO - MEGABEAT - OBK - FANGORIA - NANCYS RUBIAS

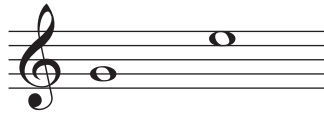
6.4.2. Els DJ**Audició 40** *Poseidón* Danny Ávila

- 44.a.** En què consisteix la *ruta del Bakalao* i on sorgeix? ***Bàsicament era una forma d'oci nocturn de milers de joves entre les discoteques de l'àrea metropolitana de València. Tot plegat va acabar derivant en el culte a les discoteques i en la introducció, a Espanya, d'una música de ball basada en sons d'importació que assíduament portaven els discjòqueis.***
- b.** Anomena algunes discoteques i els primers DJ d'aquesta ruta. ***Discoteques: Barraca, Factory, Chocolate, Puzzle o ACTV. Pel que fa als DJ: Arturo Witten, Vicente Mafía, Carlos Simó, Luís Bonías, Arturo Roger, Chimo Bayo...***
- c.** Quin va ser un dels primers DJ a gravar discos i a tenir un gran èxit comercial? ***Chimo Bayo***
- Anomena algun dels seus èxits comercials. ***Así me gusta a mí". Posteriorment va continuar amb temes com "Bombas", "Química" o "La Tía Enriqueta"...***
- d.** Indica el nom d'alguns DJ actuals. ***Danny Ávila, Maceo Plex, Paco Osuna, Chus & Ceballos i Cristian Varela...***
- e.** Anomena algun festival de música electrònica celebrat a Espanya. ***L'Electro Splash Water Parties (Vinaròs, Castelló), el Sónar (Barcelona), el Medusa Sunbeach Festival (Cullera València), el Creamfields Ibiza, l'Enter Ibiza...***
- 45.** Anomena algun dels teus grups o solistes favorits i escriu el motiu pel qual t'agrada (per les lletres, estètica, estil de música, com t'identifiques amb ells...)
Resposta lliure.

BLOC 3 CREACIÓ MUSICAL

En qualsevol peça musical pots observar que una melodia està formada per diversos sons d'altures diferents entre els quals hi ha distàncies diverses. S'anomena **interval** a la distància d'entonació que hi ha entre dues notes de diferent nom i entonació. Es qualifiquen d'acord amb el nombre de notes que contenen, des de la més greu fins a la més aguda o viceversa.

Exemple:

una 6a

Interval melòdic: és la distància d'entonació que hi ha entre dues notes de diferent nom i entonació que sonen successivament, és a dir, primer una i després l'altra.

*Dues notes del mateix nom i entonació no constitueixen un interval, ja que no hi ha distància d'entonació. D'això se'n diu **uníson**.

Segons quina siga la segona nota que forma l'interval melòdic, pot ser:

- ✓ **ascendent:** quan la segona nota que forma l'interval és més aguda que la primera.
- ✓ **descendent:** quan la segona nota que forma l'interval és més greu que la primera.
- ✓ **conjunt:** quan les dues notes que formen l'interval són correlatives (seguides).
- ✓ **disjunt:** quan les dues notes que formen l'interval no són correlatives (seguides).
- ✓ **simple:** quan la distància que hi ha entre les dues notes que formen l'interval no supera la 8a.
- ✓ **compost:** quan la distància que hi ha entre les dues notes que formen l'interval supera la 8a.
- ✓ **natural:** quan les dues notes que formen l'interval no estan alterades.
- ✓ **alterat:** quan una o les dues notes que formen l'interval estan alterades amb sostingut o bemoll.

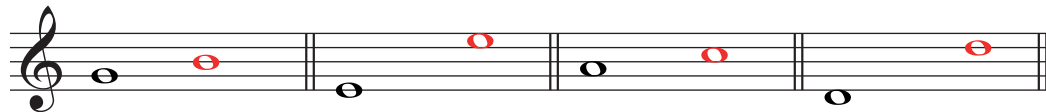
Ací tens diversos exemples d'aquestes característiques

✓ ascendent	✓ descendent	✓ conjunt	✓ disjunt
✓ natural	✓ alterat	✓ simple	✓ compost

1. Completa.

- **Interval ascendent:** quan la segona nota que forma el interval és més _____ *aguda* _____ que la primera.
- **Interval descendent:** quan la segona nota que forma el interval és més _____ *greu* _____ que la primera.
- **Interval conjunt:** quan les dues notes que formen l'interval _____ *correlatives* _____.
- **Interval disjunt:** quan les dues notes que formen l'interval _____ *no van correlatives* _____.
- **Interval simple:** quan la distància que existeix entre les dues notes que formen l'interval no supera el _____ *octava* _____.
- **Interval compost:** quan la distància que existeix entre les dues notes que formen l'interval supera el _____ *octava* _____.
- **Interval natural:** quan les dues notes que formen l'interval _____ *no estan alterades* _____.
- **Interval alterat:** quan una o les dues notes que formen l'interval _____ *estan alterades* _____.

2. Escriu el so corresponent per a formar els intervals indicats.

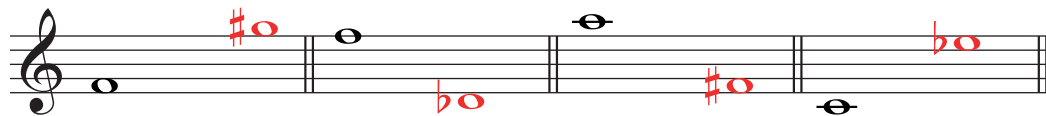
3a ascendent

8a ascendent

3a descendent

8a ascendent

3. Escriu la segona nota de manera que resulte un interval melòdic, alterat, compost i disjunt.

4. Escriu la nota que falta perquè resulten els intervals melòdics següents:

- 5a descendent, alterat, disjunt i simple
- 3a ascendent, disjunt, natural i simple
- 8a ascendent, simple, natural i disjunt
- 10a descendent, compost, alterat, disjunt

a.

b.

c.

d.

